Cena 60 gr. Цана 60 гр.

Ніва

NIWA
Tygodnik Z.G. Białoruskiego
Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

Тыднёвік
Г.П. Беларускага
грамадска-культурнага таварыства

№ 37 (133) БЕЛАСТОК, 14 ВЕРАСНЯ 1958 года ГОД III



Стараста Дажынак — селянін з Вроцлаўскага ваяв. — Юзэф Узгарда складае Гаспадару Дажынак дажыначны вянок.

ЦАФ — фота Удавінскі

У калектыўнай гаспадарцы будучыня польскай вёскі

СКАРАЧЭННЕ ПРАМОВЫ ПЕРШАГА САКРАТАРА ЦК ПАРП УЛАДЫСЛАВА ГАМУЛКІ НА АГУЛЬНАПОЛЬСКІХ ДАЖЫНКАХ У ВАРШАВЕ 7 ВЕРАСНЯ 1958 Г.

У мінулую нядзелю, 65 тысяч сялянскіх дэлегатаў з усіх раёнаў Польшчы прыехала ў сталіцу на святкаванні агульнапольскіх дажынак. Карагоды сялян у красачных нацыянальных касцюмах прывезлі ў Варшаву на стадыён Дзесяцігоддзя прыгожа прыбраны вянок залатога калосся збажыны — сімвал багатага ўраджаю, які сабрала сёлета працоўнае сялянства Польшчы.

«Сённяшняя ўрачыстасць,— сказаў у прамове Гаспадар Уладыслаў Гамулка, — выраз пашаны, якую складаем працы сялян і ўсіх тых, хто працуе ў сельскагаспадарчай вытворчасці, выраз удзячнасці за іх работу, за плёны іх працы ў такой важнай галіне народнай гаспадаркі, якой з'яўляецца сельская гаспадарка».

У далейшым У. Гамулка адзначыў, што сельская гаспадарка ў нашым краі ўвайшла на рэйкі развіцця толькі ў гады народнай улады. У перыяд панавання абшарнікаў і капіталістаў уся эканоміка Польшчы, у тым ліку і сельская гаспадарка, знаходзілася ў пастаянным крызісе, застоі і заняпадзе.

Сельскагаспадарчая рэформа, пасяленне на вернутых Польшчы Заходніх і Паўночных землях і адначасова шырока разгорнутая індустрыялізацыя краіны, якая выклікала пераход мільёнаў людзей з вёскі на працу ў горадзе, радыкальна змянілі структуру сялянскіх гаспадарак. У спалучэнні з палітыкай народнай дзяржавы ўсё гэта павялічыла значна прадуктыўнасць працы работнікаў сельскай гаспадаркі і вартасць сельскагаспадарчай прадукцыі. Ураджаі павялічыліся. Сёння селянін выпрацоўвае сельскагаспадарчых прадуктаў на 80 прац. больш, чым да вайны, а на кожнага жыхара Польшчы прыходзіцца па 40 прац. больш сельскагаспадарчых вырабаў, чым у даваенны перыяд.

Амаль у 2 разы павялічылася колькасць свіней. Лік кароў пакуль што не зраўняўся з даваенным, аднак малочнасць павялічылася на 400 літраў ад штукі. Ураджай збожжа павялічыўся з 11,4 ц. з 1 га ў 1934 — 38 г. г. на 15 ц. з 1 га ў мінулым годзе.

Нягледзячы на агромныя грашовыя ўклады дзяржавы, вытворчасць у гэтай галіне народнай гаспадаркі ўзрастае слаба і не паспявае за патрэбамі прамысловасці і горада. Таму неабходна ў гады наступнай пяцігодкі (1961—1965) ураджай з 1 га павялічыць да 17 ц. Каб дабіцца гэтага неабходны намаганні ўсіх сялян і людзей, якія працуюць у сельскай гаспадарцы.

Каб вынікі гэтых намаганняў былі плённымі, патрэбна супольная калектыўная дзейнасць. Малазямельныя і серадняк і павінны аб'ядноўвацца ў сельскагаспадарчых і машынных гуртках, каб мець магчымасць супольнымі сіламі купіць патрэбныя машыны і стасаваць дасягненні сучаснай агратэхнікі на сваіх палях, супольнымі сіламі бараніцца ад захланнасці багачоў. Аднак у існуючых ужо гуртках замала малазямельных сялян, замала іх у кіраўніцтве гэтых гурткоў і заслаба чуваць там іх голас.

Гледзячы на будучыню нашай вёскі, трэба ведаць, што новая зямля не расце, а колькасць людзей з кожным годам у вёсцы павялічваецца. На сённяшні дзень у Польшчы звыш 55 прац. гаспадарак — гэта гаспадаркі ад 0,5 га да 5 га. Ці можна іх дзяліць на меншыя? Далейшы падзел такіх гаспадарак паміж членамі сям'і на працягу аднаго пакалення давядзе да поўнага заняпаду, а ў выніку краіне будзе пагражаць недахоп таварнага хлеба. Таму забеспячэнне павелічэння сельскагаспадарчай прадукцыі і развіцця ўсёй гаспадаркі краіны магчыма толькі шляхам пераходу вёскі да калектыўных форм гаспадаравання. У карысць калектывізацыі нашай вёскі гаворыць і неабходнасць механізацыі сельскагаспадарчых работ, якая магчыма толькі пры наяўнасці вялікіх абшараў зямлі.

(Працяг на стар. 2)

Маскоўскія артысты ў Беластоку

Пятага верасня прыбыла на Беласточчыну Маскоўская эстрада. Свае гасцінныя выступленні госці пачалі ў Ломжы. У мінулую нядзелю калектыў даў канцэрты ў Аўгустове і Сувалках.

У Беластоку адбылося выступленне ў панядзелак — 8 верасня. Тэатр перапоўнены. Хвалі смеху каціліся па зале, калі заслужаная артыстка РСФСР Рына Зялёная дэкламавала дзіцячыя апавяданні — «Перад сном», «Незвычайная прыгода» і «Запрашэнне». Вельмі спадабалася публіцы выступленне салісткі Галены Швяцовай. Апошнія строфы польскай песні «Пік, гік» Шпільмана, артыстка спявала па - польску, што выклікала бурныя «біс». Доўга не выпускалі са сцэны Міхаіла Ражкова — віртуоза ігры на балалайцы. Усеагульнае захапленне выклікаў сваёй майстэрскай ігрой на баяне Анатоль Бяляеў — лаўрэат VI Фестывалю ў Маскве. Зачароўваў сваім басам спявак Барыс Добрын. З асаблівым гумарам была ўспрынята «Балада аб блысе» Мусаргскага.

Выступалі таксама заслужаныя артысты Грузіі з Тбілісі. Паланілі гледачоў грузінскія нацыянальныя танцы ў выкананні Георгія Патарая і Канстанціна Лаладзе. А выступленне пары грузінскіх ілюзіяністаў — Ірыны і Давіда Чыташвілі, поўнасцю заваражыла гледачоў.

Ад імя грамадскасці Беластока сардэчна дзякавалі артыстам кіраўнік рэферата культуры Гарадской рады грам. Чаркоўскі і актар тэатра імя А. Вянгеркі В. Шумовіч. Уручана мноства кошыкаў кветак, між іншым, кошык кветак уручыла Галоўнае Праўленне Беларускага таварыства.

У адказ, з сардэчнымі словамі выступіў маскоўскі артыст — Міхаіл Ражкоў.

(ся)

Пастановы ЦК КПСС аб скліканні XXI надзвычайнага З'езду партыі

Пастановай з 5 верасня г. г. Пленум ЦК КПСС пастанавіў склікаць 27 студзеня 1959 года надзвычайны XXI З'езд КПСС, які прысвячаецца разгляду кантрольных паказчыкаў развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1959 — 1965 г. г. Дакладчыкам зацверджаны . першы сакратар ЦК КПСС М. С. Хрушчоў. Пленум устанавіў нормы выбару дэлегатаў на З'езд. Пленум вызваліў М. А. Булганіна ад абавязкаў члена Прэзідыума ЦК КПСС.

Пакліканы грамадскі камітэт пабудовы тэлевізійнага цэнтра ў Беластоку

8 верасня г. г. у Доме друку ў Беластоку адбылося .пасяджэнне аматараў тэлебачання, на якім па ініцыятыве «Польскага Радыё» быў пакліканы арганізацыйны камітэт пабудовы тэлевізійнага цэнтра ў Беластоку. Пабудова тэлевізійнага цэнтра ў Беластоку будзе найлепшым падарункам у гонар 1000-годдзя існавання Польскай дзяржавы.

Увага, Белавежа і Гайнаўка

14 верасня г. г. у Белавежу і Гайнаўку выязджае Беларускі калектыў песні і танца. У праграме новыя песні і танцы, якія падрыхтаваў калектыў да выезду ў БССР.



Фрагмент паказу народных танцаў на Цэнтральных Дажынках у Варшаве.

ЦАФ — фота Ухымяк

У калектыўнай гаспадарцы будучыня польскай вёскі

(Працяг са стар. 1)

Без калектывізацыі нельга ліквідаваць эксплуатацыю і прыгнёт багачамі вясковай бедняты. Пакуль наша вёска будзе дробнаўласніцкай, датуль багатыя будуць станавіцца яшчэ больш багатымі, а бедныя сяляне — яшчэ больш беднымі.

Аб'яднанне сялян у сельскагаспадарчыя кааператывы адбываецца на аснове поўнай дабравольнасці. У чэрвені г. г. у Польшчы было звыш 1.800 сельгаскааператываў, якія аб'ядноўвалі 22 тысячы сем'яў і гаспадарылі на 240 тыс. га зямлі. У 1957 годзе сельгаскааператывы атрымалі з 1 га па 17,3 ц. збожжа, г. зн. на 2,3 ц. больш чым аднаасобныя гаспадаркі. У выніку гадавога разліку кожная сям'я кааператыўшчыкаў у 1957 годзе атрымала па 568 зл. і 39,3 ц. збожжа; на працадзень выпала па 19,33 зл. і 7,52 кг. збожжа.



З выпадку Дажынак цяжкі верталёт новага тыпу рыхтуецца да лёту

ЦАФ — фота Медза

«Варта і трэба, каб малазямельныя і серадняки ўжо сёння паважна задумаліся над будучыняй сваіх індывідуальных гаспадарак, над будучыняй сваіх дзяцей... Толькі калектыўная гаспадарка адкрывае ім і іх дзецям, а таксама для развіцця сельскай гаспадаркі, як і ўсяе народнай гаспадаркі — светлую будучыню», — сказаў У. Гамулка.

Пасля У. Гамулка звярнуў увагу на тое, што на сённяшні дзень вёска вінна дзяржаве 8 мільярдаў злотых. Гэта вынік несумленнага выканання сваіх абавязкаў часткай сялян, якія на час не сплацілі падаткаў і не здавалі дзяржаве абавязковых паставак.

Дзяржава імкнецца да таго, каб даходы вёскі ўзрасталі і з гэтай мэтай ліквідавала некаторыя абавязковыя пастаўкі, а ў гэтым годзе зменшыла колькасць збожжа з абавязковых паставак на 60 тыс. тон, у мінулым годзе павялічыла цану на збожжа і бульбу. Аднак поўная ліквідацыя абавязковых паставак залежыць ад дысцыпліны і сумленнасці саміх сялян.

Далей У. Гамулка заклікаў, каб для адзначэння 1000-годдзя сяляне будавалі новыя школы — як найлепшы сродак адзначэння гэтай знамянальнай даты.

На заканчэнне У. Гамулка сказаў, што Народная Польшча ідзе наперад. Яна павінна адкінуць і станоўча адкідае ўсё, што гамуе гэты марш. У сваім маршы абапіраецца на сілы, якія вырастаюць з глыбінь імкненняў народных мас, рабочага класа і працоўнага сялянства, на сілы вялікага лагера сацыялістычных дзяржаў, на сілы першай і наймагутнейшай сацыялістычнай дзяржавы, нашага вернага прыяцеля і саюзніка — Савецкага Саюза.

У. Гамулка выразіў падзяку працоўнаму сялянству, працаўнікам ПГР-аў і ўсёй сельскагаспадарчай службе ад імя ЦК ПАРП, НК ЗСЛ, Рады Дзяржавы і Урада Народнай Польшчы за ахвярную і цяжкую працу, укладзеную дзеля развіцця польскай вёскі і ўсяго народа.



У другой частцы дажыначнай ўрачыстасці выступіла 2.000 артыстаў з 90 самадзейных мастацкіх калектываў з цэлай краіны. Быў гэта цудоўны паказ народных танцаў і звычаяў.

На здымку: агульны від паказу.

ЦАФ — фота Шыперко.



Фрагмент народнага танца.

ЦАФ — фота Ухымяк.

Міжнародны агляд

ДЭКЛАРАЦЫЯ КІТАЙСКАГА УРАДА АБ ТЭРЫТАРЫЯЛЬНЫХ ВОДАХ КІТАЯ.

4 верасня Сталы Камітэт Усекітайскага сходу народных прадстаўнікоў зацвердзіў дэкларацыю ўрада КНР аб тэрытарыяльных водах Кітая.

Згодна з гэтай Дэкларацыяй, шырыня тэрытарыяльных вод КНР устанаўліваецца ў 12 марскіх міль. Гэта палажэнне адносіцца да ўсіх тэрыторый КНР, уключаючы мацерыковы Кітай і яго прыбярэжныя астравы, а таксама Тайван і астравы, якія прылягаюць да яго.

У Дэкларацыі гаворыцца, што ніякія іншаземныя судны ваеннага прызначэння і ніякія іншаземныя самалёты не могуць уваходзіць у кітайскія тэрытарыяльныя воды і ў паветраную прастору над імі без дазволу ўрада КНР.

У Дэкларацыі падкрэсліваецца, што гэтае рашэнне адносіцца таксама да акупіраванага Тайвана і іншых кітайскіх астравоў.

Тайван і іншыя астравы, гаворыцца ў Дэкларацыі, павінны быць звернуты, і ўрад КНР мае права вярнуць гэтыя раёны ўсімі падыходзячымі сродкамі ў любы падыходзячы час, бо гэта ўнутраная справа Кітая.

НЕБЯСПЕЧНАЯ ГУЛЬНЯ

Амерыканскія інфармацыйныя агенцтвы друку паведамляюць з горада Ньюопарт (штат Род-Айленд), дзе знаходзіцца цяпер прэзідэнт Эйзенхауэр, што пасля працяглай нарады прэзідэнта з дзяржаўным сакратаром Далесам, якая адбылася там, Далес выступіў з заявай для друку.

Як відаць з гэтай заявы, ЗША намерваюцца працягваць палітыку ваеннага ўмяшання ў справы КНР пад той прычынай, што яны звязаны з чанкайшыстамі адпаведным дагаворам.

У заяве пагражаючым тонам гаворыцца, што прэзідэнт упоўнаважан рэзалюцыяй кангрэсу прымяніць узброеныя сілы ЗША для таго, каб працягваць ваенную акупацыю Тайвана і кітайскіх прыбярэжных астравоў.

У гэтай рэзалюцыі падкрэсліваецца важнае значэнне Тайвана і прыбярэжных астравоў Кітая для інтарэсаў ЗША.

ЛІКВІДАЦЫЯ РЭШТЫ МЯЦЕЖНІКАЎ У ІНДАНЕЗІІ

Як паведамляе агенцтва АНТАРА, начальнік аддзела інфармацыі інданезійскай арміі заявіў, што аперацыі ўрадавых войск па вызваленню населеных пунктаў у раёне возера Тандана на Паўночным Суласесі закончыліся поспехам. На бок урадавых войск перайшла група мяцежнікаў колькасцю каля 3.000 чалавек. Другая група мяцежнікаў здалася ў палон са сваёй зброяй.

Пры адступленні мяцежнікі пакінулі вялікую колькасць боепрыпасаў і іншай ваеннай амуніцыі.

НОВАЯ ПРАВАКАЦЫЯ ЗША

3 верасня намеснік міністра замежных спраў СССР Зарубін запрасіў у Міністэрства замежных спраў часовага паверанага ў справах ЗША ў СССР Дэвіса і ўручыў яму ноту.

У ноце гаворыцца, што за апошні час у паветранай прасторы СССР выяўлена некалькі паветраных шароў з падвешанай да іх апаратурай, якая ўключае ў сябе аўтаматычна дзейнічаючыя фотакамеры для аэрафотаздымак мясцовасці, прыёма - перадачную радыёстанцыю і гэтак далей. Абследаванне апаратуры паказвае, што яна выпрадукавана ў ЗША і што запуск шароў праводзіцца ваенна - паветранымі сіламі ЗША.

У сувязі з гэтым савецкі ўрад выказвае востры пратэст ураду ЗША.

РАСПРАВА З УДЗЕЛЬНІКАМІ НАРОДНАЙ ДЭМАНСТРАЦЫІ У ПАРЫЖЫ

4 верасня у час афіцыяльнай цырымоніі на плошчы Рэспублікі, прысвечанай прадстаячаму рэферэндуму па поваду прыняцця новай канстытуцыі, паліцэйскія ўлады спрабавалі перашкодзіць правядзенню народнай дэманстрацыі. Тым не менш выступленні міністраў Бертуэна і Мальро, а таксама самога дэ Голя часта заглушаліся маніфестантамі, якія сабраліся на прылягаючых да плошчы вуліцах. Тых, хто абвяшчаў лозунгі, варожыя новай канстытуцыі, жандары і паліцэйскія зверскі збівалі. Па даных газеты «Ліберасьён», каля 100 маніфестантаў было паранена. Рабочы завода «Рано» Жорж - Жан Нютан быў цяжка паранены двума кулямі ў плечы.

Дэмакратычная грамадскасць Францыі гнеўна асуджае расправу паліцыі з удзельнікамі народнай маніфестацыі.

У. ЛЕБЯДЗІНСКІ

Артыкул дыскусійны

Ці не ў мадэлі справа?

Мелі мы ўжо два з'езды Таварыства і некалькі пленумаў Галоўнага Праўлення, неўзабаве будзем мець яшчэ адно плянарнае пасяджэнне. Паляпшэнне працы Таварыства — асноўная мэта папярэдніх пасяджэнняў, яна ж стаіць і цяпер у цэнтры ўвагі. Калі гэта ўяўляеш, міжволі насоўваецца пытанне: «Дакуль жа будзем усё «паляпшаць», калі пачнем плянарныя пасяджэнні прысвячаць такім справам, як «Аналіз мастацкай самадзейнасці гурткоў Таварыства», «Таварыства і беларуская асвета», «Ахова помнікаў матэрыяльнай культуры беларусаў», «Прапаганда роднай культуры сярод вясковага насельніцтва» (асобна — сярод гарадскога), «Супрацоўніцтва з іншымі арганізацыямі», ці ўрэшце элементарнай справе ў арганізацыйным жыцці — «Праца гуртка БГ-КТ»?

Скажуць мне: «Добра, але перш трэба палепшыць працу наогул».

Ці не зайшлі мы ў блудны круг? Ад самага пачатку нашага арганізацыйнага існавання ўсё паляпшаем нашу працу, а вынікі мізэрныя. Дзе сабака зарыты? Ці часам не ў месцы, адкуль пачыналі старт?

Мадэль нашай арганізацыі жыўцом была перанята з яўрэйскай мадэлі. Не бачу ў гэтым нічога дрэннага, тым больш, што апрача яўрэяў не было з каго ўзяць прыклад, ды і больш таго, гэтая мадэль дае яўрэям плённыя вынікі.

Адно было прапушчана, і іменна тое, што яўрэі маюць свой навуковы інстытут, свой тэатр, гістарычны і літаратурны часопісы і штодзённую газету, а гэта значыць, маюць тыя органы, якія гарантуюць жыццездольнасць арганізацыі.

Затое мы маем іншую перавагу: нас больш і мы ў асноўным жывем згуртаванай масай. У гэтым зайздросціць нам не адно таварыства і аб гэтым нельга забываць, будуючы арганізацыйны мадэль.

Я б сказаў больш, з таго факту, што мы жывем у асноўным на адной тэрыторыі, і трэба выходзіць ствараючы планы дзейнасці таварыства.

Дагэтуль мы трымаемся форм працы, якія выпрацаваны іншымі, не бачым спецыфікі нашага становішча, якое дае нам у рукі ўсе козыры.

Як жа часта намагаемся мы падмяніць працу аддзелаў асветы і культуры ці грамадскіх арганізацый, якія маюць непараўнальна большыя і лепш кваліфікаваныя кадры, якія ў сваю чаргу могуць даць больш эфектыўныя вынікі. Забываем, што заданнем усіх грамадска - культурных і асветных устаноў і арганізацый, якія дзейнічаюць у беларускім асяроддзі, з'яўляецца, між іншым, і развіццё беларускай культуры і асветы. Калі бывае інакш, гэта наша віна, і больш нічыя. Яшчэ раз падкрэсліваю, не ўмеем выкарыстаць тых умоў, якія маем. Другая справа, што пры цяперашнім мадэлі Таварыства мы не ў стане аказаць сталую эфектыўную дапамогу той ці іншай арганізацыі, якія маглі б за нас зрабіць шмат работы.

З усіх бакоў чутны галасы: «Дайце беларускую п'есу, песню, танец, даклад!» Хто гэта зробіць? На жаль, не Таварыства.

У Таварыстве няма арганізацыйнай адзінкі, якая б дбала аб прапагандзе. Няма таксама людзей, якія маглі б даць фаховую параду таму ці іншаму мастацкаму гуртку.

Штатаў няма? Няпраўда, пры адпаведнай рэарганізацыі хопіць.

Хай нам яшчэ не пад сілу стварыць навуковы інстытут, але пры Галоўным Праўленні патрэбен фахавец, які б займаўся гісторыяй беларусаў у Польшчы. Аб карыснасці такой працы няма патрэбы даказваць. Ён жа мог бы рабіць даклады і ва ўсякім выпадку наогул займацца прапагандай.

Урэшце, трэба стварыць прафесіянальную аб'язную эстраду, якая б магла выступаць у любых умовах. Узорам можа быць тэатр Буйніцкага або Галубка. Затым маглі б думаць аб іншых «люксусах». Гэта ж той асноўны кірунак нашай дзейнасці, які дыктуе нам хоць бы наш статут. А аб асноўным кірунку нам нельга ніколі забываць, тым больш, што ў апошні час тут і там чуюцца словы, што самы важны напрамак дзейнасці Таварыства — гэта гаспадарчыя справы.

РЫГОР ЛЯСУН.

На арэне Мінскага цырка

— Ці былі вы ў цырку?

— Не, яшчэ не паспеў.

— Дык абавязкова схадзіце. Там выступаюць польскія артысты. Надзвычай цікава!

Такія размовы нядаўна можна было пачуць на вуліцы, у трамваі ці тралейбусе Мінска.

«Толькі 12 гастроляў!» — апавяшчалі афішы аб выступленнях артыстаў польскага цырка ў беларускай сталіцы.

— «У праграме ўсе жанры цыркавога мастацтва». І, трэба сказаць, свабодных месцаў у мінскім цырку ў гэтыя дні — з 19 па 31 жніўня — не заставалася. Мінчан цікавіла, што ж пакажуць артысты братняй дзяржавы?

...У яркім святле пражэктараў арэна. Гучыць бадзёры марш, грымяць воплескі. Пачынаецца прадстаўленне. Артысты Уладыслаў і Аляксандра Стахоўскія вітаюць гледачоў.

— Паважаная публіка! — гаворыць Уладыслаў Стахоўскі. — Ад імя артыстаў польскага цырка маю гонар вітаць вас, шаноўныя гледачы, у вашай нанава адроджанай цудоўнай сталіцы!

І хоць артыст гаворыць па-польску, яго разумее пераважная большасць гледачоў. Словы Уладыслава Стахоўскага паўтарае па-руску Аляксандра Стахоўская. Зноў грымяць воплескі.

Прамені пражэктараў скрыжоўваюцца над купалам цырка. У іх святле паяўляюцца паветраныя гімнасты Малгажата і Мечыслаў Главацкія. Пластычнасць, лёгкасць і зграбнасць іх рухаў, смеласць і сіла выклікаюць усеагульнае захапленне.

Пасля гімнастаў на цыркавой арэне паяўляюцца акрабаты - эксцэнтрыкі Дваракоўскі і Краўчык, якіх змяняюць ролікабежцы Лоціс, эквілібрысты Левандоўскія, журністы Гарадзецкія і інш.

Вельмі спадабаліся гледачам выступленні гладыятараў і эксцэнтрыкаў, якімі кіруе Вацлаў Гядройс. Але што найбольш развесяліла гледачоў, і асабліва наймалодшых, дык гэта футбольны матч чатырохногіх спартсменаў — сабак. Тут ужо малыя гледачы далі волю свайму захапленню, якому, здавалася, не будзе і канца.

І ўрэшце — заключная сцэна — Казімір і Ірэна Станкевічы з галубамі. Іх выступленне як бы сімвалізуе імкненне народа Польскай дзяржавы да міру, сяброўства і братэрства са сваімі суседзямі, з усімі народамі свету.

Артысты польскага цырка прадэманстравалі ў Мінску сваё высокае майстэрства. Трэба спадзявацца, што гэта не апошняе іх выступленне ў сталіцы Беларусі.

А. СТАХНО



IV Міжнародны З'езд славістаў

1 верасня г. г. у актавай зале Маскоўскага універсітэта імя М. Ламаносава на Ленінскіх гарах урачыста адкрыўся IV Міжнародны З'езд славістаў. З'езд адкрыў Старшыня Міжнароднага камітэта славістаў, выдатны савецкі мовазнаўца, акадэмік В. У. Вінаградаў.

«На нашым з'ездзе будуць разглядацца, перш за ўсё, праблемы славянскай філалогіі, — сказаў В. У. Вінаградаў. — вывучэнне мовы, літаратуры і народна - паэтычнай творчасці. Гэта поле дзейнасці выключна шырокае таму, што дасягненні славянства вялікія ад часу выступлення яго на арэне сусветнай гісторыі і асабліва ад часу нараджэння і развіцця славянскага пісьма. Уклад славянства ў сусветную культуру грамадны, гэтым і тлумачыцца няўпынна ўзрастаючая цікаўнасць да яго і ў неславянскіх краінах».

У з'ездзе прымае ўдзел каля 600 вучоных філолагаў з 25 краін Еўропы, Азіі і Амерыкі і каля 400 славістаў з СССР.

Дэлегацыю польскіх славістаў узначальвае акадэмік Т. Легр - Сплавінскі, які на з'ездзе выступіць з дакладам аб «Індаеўрапейскіх асновах балтаславянскага адзінства». У складзе польскай дэлегацыі знаходзіцца праф. Антаніна Яблонская, загадчыца кафедры беларускай філалогіі Варшаўскага універсітэта.

На з'езд прыехала 26-асабовая дэлегацыя вучоных — славістаў Савецкай Беларусі. Беларускія вучоныя выступаюць з 8 дакладамі. Між іншым, з дакладам аб «Развіцці беларускай мовы ў XIX — XX стагоддзях і яе ўзаемаадносінах з іншымі славянскімі мовамі» выступіць М. Г. Булахаў, кандыдат філалагічных навук. «Асноўным асаблівасцям развіцця сучаснай беларускай літаратуры» прысвячаюць свае даклады кандыдаты філалагічных навук В. У. Івашын і Н. С. Перкін. Аб «Беларускім вершаскладанні ў параўнанні з вершаскладаннем іншых усходнеславянскіх літаратур» будзе дакладваць член-карэспандэнт Акадэміі навук БССР І. В. Гутараў. Выдатны беларускі крытык, кандыдат філалагічных навук А. М. Адамовіч выступіць на з'ездзе з характарыстыкай мастацка - стылёвых асаблівасцей беларускай савецкай прозы.

Ва ўсіх сацыялістычных краінах з'езд папярэдзіла шырока разгарнутае выдавецтва навуковых прац і даследванняў, прысвечаных славістыцы.

З'езд з'яўляецца не толькі падагульненнем заваёў славістыкі як навукі, але перад усім выразам творчых сяброўскіх узаемаадносін паміж вучонымі 25 краін свету. Ні на адным з'ездзе славістаў да гэтай пары не было столькі дакладаў, прысвечаных узаемасувязям паміж славянскімі мовамі і літаратурамі. Вучоныя ўсіх славянскіх краін прывезлі на з'езд у Маскву навуковыя даследванні, большасць якіх прысвечана пытанням узаемаадносін паміж славянскімі культурамі на працягу стагоддзяў. Менавіта праблематыка і атмасфера з'езду надае яму характар творчага сяброўства паміж вучонымі трох кантынентаў.

(м.г.)

Фільм аб Мінску

«Маладосць старажытнага горада» — так будзе называцца каляровы дакументальны фільм аб сталіцы Савецкай Беларусі, які рыхтуе Цэнтральная студыя дакументальных фільмаў разам са студыяй «Беларусьфільм».

Сцэнарый да фільма напісаў беларускі пісьменнік, мінчанін Алесь Кучар. Рэжысёр фільма — Б. Нябыліцкі. Фільм раскажа аб Мінску, аб прыгажосці горада і яго жыхарах. На экраны кінатэатраў гэты фільм увойдзе ў часе святкавання 40 гадавіны БССР.

(м. г.)

Народная Рэспубліка Балгарыя

(Да 14 гадавіны вызвалення Балгарыі ад фашызма)

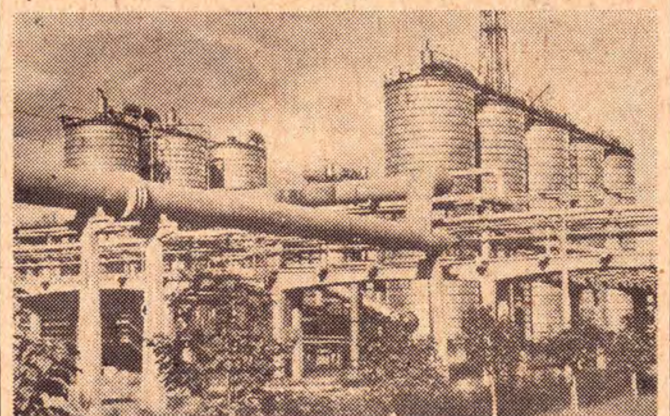
9 верасня — вялікае нацыянальнае свята балгарскага народа — Дзень вызвалення. 9 верасня 1944 г. ва ўмовах разгрому фашысцкіх полчышч Савецкай Арміяй, магутнае ўсенароднае ўзброенае паўстанне палажыла канец фашысцкай дыктатуры і капіталістычнаму рабству ў Балгарыі. Народнае паўстанне 9 верасня адкрыла новую эпоху ў гісторыі балгарскага народа, цвёрда ўступіўшага на дарогу будаўніцтва сацыялізма.


Балгарская моладзь з ваколіц Разлога ў сваіх нацыянальных уборах.

Фота — ЦАФ

У цеснай садружнасці з краінамі сусветнага сацыялістычнага лагера Народная Рэспубліка Балгарыя дабілася за гады народнай улады выдатных поспехаў. З адсталай аграрнай краіны Балгарыя ператварылася ў індустрыяльна - аграрную дзяржаву.

У краіне ажыццёўлена сацыялістычная рэканструкцыя эканомікі, назаўсёды ліквідавана эксплуатацыя чалавека чалавекам. Сацыялістычная сістэма поўнасцю заваявала пазіцыі ў прамысловасці, на транспарце, у гандлю, у галіне крэдыту. Балгарыя — першая краіна ў Еўропе, якая ўслед за Савецкім Саюзам, карыстаючыся яго багатым вопытам, завяршыла ў гады 2-ой пяцігодкі (1953—1957 г.) сацыялістычную перабудову сельскай гаспадаркі. Перамога сацыялізма ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі адкрыла шырокія гарызонты для шпаркага развіцця вытворчых сіл краіны, пад'ёму эканомікі, росту дабрабыту і культуры народа. Гістарычнай падзеяй у жыцці балгарскага народа быў VII з'езд Балгарскай камуністычнай партыі ў чэрвені 1958 года, з'езд пераможнага сацыялізма. Вопыт барацьбы Балгарскай камуністычнай партыі за сацыялізм мае вялікае міжнароднае значэнне.


На здымку: хімічны камбінат у Дзімітраўградзе.

Фота — ЦАФ


Будынак галерэі народнага мастацтва (даўнейшы царскі палац у Сафіі)

Фота — ЦАФ

Слаўныя людзі Падляшша

Кшыштоф Клюк

(13. IX. 1739 — 2 VII. 1796)

Кшыштоф Клюк —гэта вядомы польскі прыродазнаўца, даследчык флоры і фауны Падляшша і Мазоўша, аўтар шматлікіх навуковых прац па біялогіі, заалогіі, батаніцы. Нарадзіўся ён 13 верасня 1739 года ў Цеханоўцу над Нурцам. Бацька яго па прафесіі геаметр. Таму з рысункам пазнаёміўся Кшыштоф яшчэ ў сваім дзяцінстве. Вучыўся ён у школе ў Варшаве, Драгічыне і ў Лукове. У 1761 годзе ён уступіў у каталіцкі ордэн місіянераў святога Крыжа, дзе пасля двух гадоў пабыўкі атрымаў званне ксяндза. Пры ўздзеянні Асалінскіх яму была запрапанавана праца ў якасці пробашча ў Мінску. Ён, аднак, на гэта не згадзіўся, а прыняў працу ў больш беднай парафіі ў Цеханоўцу, гэта значыць у сваім родным горадзе, да якога на працягу ўсяго свайго жыцця ён чуў нейкі сентымент.

К. Клюк вярнуўшыся ў Цехановец адразу ўзяўся за працу, за доследы над фаунай і флорай сваёй роднай краіны. Ездзіў ён па ўсім Падляшшы, збіраў усялякія расліны, час-ад-часу выязджаў на Мазоўша.

У выніку такой самаахвярнай працы арганізаваў у сябе вялікую калекцыю фауны і флоры сваёй роднай краіны. Багатая калекцыя дапамагала яму ў навуковай працы. Вось яго галоўныя навуковыя доследы і педагагічныя дапаможнікі па прыродазнаўству:

1) „Botanika dla szkół narodowych". Dziełko elementarne, Warszawa, 1785.

2) „Dykcyonarz roślinny, w którym podług układu Linneusza opisane są rośliny nie tylko krajowe, dzikie, pożyteczne albo szkodliwe, na roli, w oranżeryach utrzymywane, ale oraz i zagraniczne, które by mogły w kraju być użyteczne, albo w których mamy lekarstwa, korzenie, farby, albo które jakową nadzwyczajność w sobie mają, ich zdolności lekarskie, ekonomiczne dla ludzi, koni, bydła, owiec, pszczół etc., etc., utrzymywanie z poprzedzającym wykładem słów botanicznych i kilkorakim na końcu rejestrem", Warszawa I wyd. 1786—1788, t.t. I—III; II wyd. 1803 — 1805; III wyd. 1805 — 1811).

3) „Roślin potrzebnych i pożytecznych opisanie", Warszawa, 1777—1780, t. I — III.

4) „Zoologia", Warszawa, 1780.

5) „Wiadomości o rzeczach kopalnych. Warszawa, 1781.

Апрача таго ён напісаў у дванаццаці тамах ‚Historię naturalną".

У гэты прыкладна час у Сямяцічах жыла княжна Анна з дому Сапегаў Яблонская. Яна сама была любіцелем роднай Падляшскай фауны і флоры. У сябе ў Сямяцічах арганізавала кабінет - музей («gabinet naturalny») з аддзяленнямі батанікі і заалогіі.

Калі Яблонская даведалася аб доследах Клюка, адразу запрапанавала яму супрацоўніцтва з гэтым музеем, у якім было таксама многа рэдкіх замежных відаў раслін і жывёлін. На гэта згадзіўся Клюк і ахвотна працаваў у Сямяцічах.

У выніку працы Клюка кабінет - музей натуральнай гісторыі папоўніўся калекцыяй шматлікіх відаў Падляшскай фауны і флоры. Аб тым, што ён быў даволі вялікім, сведчыць хаця б той факт, што польскі кароль Станіслаў Аўгуст Панятоўскі аглядваў гэтыя калекцыі цэлых тры дні.

Пасля смерці Яблонскай сямяціцкія калекцыі ў 1803 годзе купіў рускі цар Аляксандр І za mierną cenę 50 tysięcy czerwonych złotych".

Кшыштоф Клюк памёр у Цеханоўцу 2 ліпеня 1396 года. Цехановіцкая грамадскасць шануе памяць свайго выдатнага земляка. У 1848 годзе ў цехановіцкім касцёле над прахам Клюка быў пастаўлены нагробак з наступным напісам:

Ks. Krzysztofowi Kluk, kanonikowi Kruszwickiemu, dziekanowi Drohiczyńskiemu, pierwszemu przyrodo - pisarzowi w języku polskim, urodzonemu w mieście Ciechanowcu r. 1739, zmarłemu r. 1796, Stefan Ciecierski jednocześnie z posągiem przed tym kościołem nagrobek ten postawił roku 1848".

Помнік Кшыштофа Клюка праектаваў і выканаў варшаўскі скульптар Якуб Татаркевіч. Адкрыццё гэтага помніка адбылося 25 красавіка 1850 года ў 111 гадавіну нараджэння і ў 54 гадавіну смерці.

БІБЛІЯГРАФІЯ І КРЫНІЦЫ

1. Wł Anczyc, Krzysztof Kluk i jego pisma — „Tygodnik Ilustrowany", t. III, W-wa, 1869.

2. J. Bergerówna, Księżna pani na Kocku i Siemiatyczach. Działalność gospodarcza i społeczna Anny z Sapiehów Jabłońskiej. — „Archiwum Towarzystwa Naukowego we Lwowie". Dz. II, t. XVIII, z 1, 1936. Lwów.

3. G. Brzęk, Krzysztof Kluk, Warszawa, 1957.

4. J. Kołodziejczyk, Ks. Krzysztof Kluk. Kraków, 1932.

мгр. В. Б[illegible]

„Каб толькі хацелі працаваць...”

Інтэрв'ю «Нівы» з Яўгенем Кірыкам — кіраўніком Аддзела працоўнага пасрэдніцтва і вярбоўкі Ваяводскай Рады ў Беластоку.

Пытанне: — Пане Кірык! Чытачы нашага штотыднёвіка хочуць ведаць, якая сітуацыя на рынку працы Беласточчыны? Колькі ёсць свабодных месц працы і колькі прашэнняў аб працу?

— Пачнем перш ад лічбовых даных. На дзень 1 жніўня г. г. у нашым заяводстве было 4.149 свабодных месц працы. У гэтым — для жанчын было 606 вольных месц. У сельскай гаспадарцы ваяводства мелася 222 свабодных месц працы, у гэтым для жанчын 128 месц. На дзень 1 жніўня зарэгістравана нашымі органамі 1.138 асоб, шукаючых працы, у тым 672 жанчыны.

Пытанне: — Ці ад 1 жніўня да гэтага часу адбыліся нейкія змены на рынку працы?

Безумоўна. Шмат людзей прыняло прапанаваную намі працу. Не маем яшчэ дакладных даных на месяц верасень, але ўжо арыентацыйна можна сказаць, што зноў маем звыш 2.900 вольных месц, у тым для жанчын 540 месц. У сельскай гаспадарцы маем 160 месц, у тым для жанчын каля 50 месц. Апрача гэтага, паступілі да нас запатрабаванні ад дырэкцый чыгуначнага транспарту ў Катавіцах, Вроцлаве і Зялёнай Гуры, дзе патрэбна каля 2.000 асоб на пасады кандуктараў, працаўнікоў тэхнічнай абслугі і г. д.

Работы ўсім хапае, толькі каб хацелі людзі працаваць.

У месяцах лістапад, снежань і студзень канчаюцца сезонныя работы. У сувязі з гэтым спадзяемся новага прыплыву рабочай сілы. У бліжэйшы час навяжам сувязь з тэкстыльнымі фірмамі ў Лодзі, дзе могуць атрымаць працу сотні жанчын з Беласточчыны. Апрача гэтага, у IV квартале г. г. наладжваем выкарыстанне т. зв. інтэрвенцыйнага фонду, які ў нашым ваяводстве дасягае 20 мільёнаў злоты. Дзякуючы гэтаму, знойдзе сабе працу яшчэ каля 1.000 асоб у прамысловых аб'ектах. Інтэрвенцыйны фонд будзе выкарыстоўваны ва ўсёй Беласточчыне, апрача паветаў — Сейны, Аўгустоў і Дуброва. На асеннія месяцы маем каля 1.500 месц у шахтах. За бягучы год з тэрыторыі нашага ваяводства атрымала працу ў шахтах 700 чалавек. Заробкі там вельмі добрыя.

Пытанне: — Якія маюцца працоўныя перспектывы на наступны — 1959 год?

Паводле ўжо ўступнай арыентацыі, у наступным — 1959 годзе сітуацыя на рынку працы, я б сказаў, будзе лепшая. На весну пачнецца будова такіх аб'ектаў, як — мясны камбінат у Беластоку, крахмальня ў Ломжы, разгорнецца прадукцыя пасмантэрнай фабрыкі ў Граеўскім павеце. На гэта спатрэбіцца сотні новых рабочых рук.

Пытанне: — Што хацелі б ад рэдакцыі «Нівы», каб дапамагчы ў вярбоўцы людзей на працу?

На маю думку, тут патрэбна толькі добрая ахвота з боку рэдакцыі і, зразумела, наша ветлівасць і зычлівасць у інфармаванні вас. Неабходна нам утрымліваць сталы кантакт. Мяркую, што найбольш дапамагчы магла б у гэтым «Ніва» перадусім пішучы аб нашым рынку працы — не толькі на Беласточчыне.

Размаўляў: —

САКРАТ ЯНОВІЧ

3 тоны мыла ў суткі вырабляе фабрыка ў Шчучыне

4 верасня г. г. адбылося адкрыццё першай на Беласточчыне фабрыкі мыла ў Шчучыне. Фабрыка арганізавана кааператывам інвалідаў, імя Карла Свярчэўскага ў Шчучыне. У сучасны момант вырабляецца тут 3 тоны мыла ў суткі, пад назвай «Полымя».

Як паведамляе тэхнічны кіраўнік Мар'ян Зыскоўскі ў недалёкай будучыні фабрыка будзе вырабляць туалетнае мыла, вадкае мыла да электрычных спіралак, парашок і мыльныя платкі. На фабрыцы будзе працаваць 40 рабочых.

На ўрачыстым адкрыцці прысутнічаў старшыня Ваяводскага Саюза інвалідскіх кааператываў Мар'ян Кубіцкі, трох прадстаўнікоў Цэнтральнага Саюза інвалідскіх кааператываў з Варшавы, старшыня Прэзідыума ПРН з Граева Казімір Тэрлецкі і прадстаўнікі ўстаноў горада Шчучына.



На здымку: У фабрыцы мыла ў Шчучыне.

Фота — Л. Каралеўскі

Сатырык з Калодна

У вёсцы Калодна Беластоцкага павета шмат моладзі. Некалі тут быў гурток мастацкай самадзейнасці. Аднак з часам некаторыя дзяўчыны, удзельніцы гуртка, павыходзілі замуж, хлопцы павыязджалі на работу і гурток разваліўся. Нядаўна ў Калодна даў 3 пастаноўкі беларускіх п'ес гурток з Гарадка пад кіраўніцтвам Дзярманскай. Усім жыхарам Калодна вельмі спадабаліся гэтыя п'есы. Спадабаліся яны і моладзі.

— Трэба і нам падумаць аб тым, каб арганізаваць свой гурток мастацкай самадзейнасці, — гаварылі некаторыя з моладзі.

— Усе магчымасці для гэтага ў нас ёсць. Шмат моладзі, прасторны клуб, абы толькі ахвота, дадавалі іншыя.

Хто ведае, мо' хутка і тут будзе гурток. У вёсцы гэтай жыве вельмі цікавы хлопец, Мікола Тарасевіч. Усе вясковыя падзеі Мікола апісвае сатырычна. Ён піша і вершы.

— Хлопец мае талент, — кажуць жыхары Калодна.

Мікола Тарасевіч з'яўляецца сталым чытачом «Нівы». Асабліва ён любіць чытаць у «Ніве» сатырычную старонку і вершы.

Як толькі прыдзе ў вёску «Ніва», у хаце Міколы ўжо поўна сялян. Мікола ім з ахвотай чытае яе. (вб)



Беласток. вул Сянкевіча. *фота — Л. Каралеўскі*

Спорт

З жыцця моладзі Сакольшчыны

Моладзь Сакольскага павета вялікую ўвагу звяртае на развіццё Л(ь)ЗС-аў. У павеце налічваецца 35 калектываў, у якіх знаходзіцца 880 членаў, у тым ліку больш 70 дзяўчат.

Найлепш развіваюцца футбольныя, валейбольныя і лёгкаатлетычныя секцыі. У некаторых калектывах Л(ь)ЗС ёсць больш дзяўчын, чым хлопцаў. Напрыклад Л(ь)ЗС у Панятовічах налічвае 8 дзяўчын, якія займаюцца лёгкаатлетычным спортам (скачок у даўжыню, скачок у вышыню і штурханне ядра). Дзяўчаты заўсёды своечасова аплачваюць членскія ўзносы і за ўласныя грошы купляюць спартыўныя прылады. Шмат намаганняў у развіццё калектыву паклала Марыся Грыгаровіч, якая кіруе працай Л(ь)ЗС-а

Таксама добра працуе Л(ь)ЗС у Карыцінe. У калектыве 18 хлопцаў, працай кіруе Аўгень Бурачык. Хлопцы праводзяць заняткі, пераважна па футболу і лёгкай атлетыцы.

У Карыцінскім калектыве найлепш пастаўлена арганізацыйная праца і, мабыць таму што часта наведвае яго прадстаўнік Павятовай Рады Л(ь)ЗС з Саколкі — Мітула.

У лік лепшых спартыўных калектываў можна ўлічыць калектывы з Кузніцы, Сідры, Залваран, Шудзялова, Бабік і інш. Нядаўна ў Л(ь)ЗС-ах праходзіла падрыхтоўка да спаборніцтваў паміж паасобнымі калектывамі, а ў ліпені г. г. адбылася павятовая спартакіяда.

ГС, між іншым, прызначылі Л(ь)ЗС-ам значную частку грошай з выпрацаваных надвышак. Шмат працы прысвячае развіццю спорту Саюз сялянскай моладзі.

Як відаць, моладзь Сакольшчыны адчувае неабходнасць арганізацыйнага жыцця.

Яна сама арганізуецца ў радах ССМ, Л(ь)ПЖ, Л(ь)ЗС, а ад павятовых арганізацый патрабуе толькі практычнай дапамогі. Усе арганізацыі працуюць у садружнасці і супрацоўніцтве паміж сабою.

А. ГАДЛЕЎСКІ

Ці ведаеце, што...

...каб задаволіць патрэбы вясковага будаўніцтва, у бліжэйшыя тры гады трэба было б пабудаваць 24 тысячы новых будынкаў, у гэтым — 11 тыс. хат і 13 тыс. іншых гаспадарскіх будынкаў. Рэалізацыя гэтых патрэб ў асноўным будзе залежыць ад ініцыятывы самых гаспадароў.

Б. НІКІЦЮК

Гайнаўскія забастоўкі

4)

Газета «Куймы бронь» натхняла рабочых лесапільні, дадавала смеласці і аптымізму. Яны рашуча супраціўліся дырэкцыі і паліцыі. Забастоўшчыкі, з абшнітамі ў руках, не дапускалі штрайкбрэхераў да працы. Мясцовая паліцыя не магла справіцца з рабочымі. На дапамогу былі прывезены атрады паліцыі з Беластока. Паліцыя заняла бюро прадпрыемства і размясцілася ў штаблях дошак. Паліцыянты, раптоўна, нападалі на пікеты забастоўшчыкаў, білі іх палкамі і прыкладамі вінтовак. Забастоўшчыкі абаранялі сябе абшнітамі і каменнем.

Нават у буржуазнай беластоцкай штодзённай газеце «Дзеннік Бялостоцкі» было напісана: «Гайнаўка акружана, як крэпасць. Паліцыя заняла заводы. Узнімаецца бунтарскі настрой рабочых. Калі забастоўка прадоўжыцца, яна захопіць усю дрэваапрацоўчую прамысловасць Беласточчыны».

Нічога дзіўнага, што да спынення забастоўкі былі ўжыты нават п'яныя паліцыянты. Такім чынам паліцыя хацела правакаваць рабочых да авантурніцкіх выпадкаў.

10 чэрвеня 1933 года, паліцыя з вінтоўкамі і штыхамі кінулася на натоўп рабочых, што стаяў ля ўвахода на завадскі панадворак. Частка забастоўшчыкаў схавалася ў завадскую рэмізу, дзе на паддашы было памяшканне КПЗБ-оўца Андрэя Несцерука. За рабочымі шыбнулі паліцыянты. Жонка Несцерука, доўга не думаючы, схапіла вядро з попелам і сыпнула ў вочы паліцыі. Паліцыянты павярнулі.

Вечарам, на другі дзень, у вёсцы Горнае, каля Гайнаўкі, сабраўся райком КПЗБ.

На пасяджэнні абмяркоўвалася палітычнае становішча на лесапільным заводзе. Прысутны на пасяджэнні член ЦК КПЗБ паказаў на тое, што забастоўку неабходна давесці да канца.

— Вядома, становішча цяжкае, бачым вялікі націск правых на рабочых, ажыўленую дзейнасць арганізацыі фашысцкага ЗЗЗ-та, рэзервістаў, стралкоў і ББВР-а. Але ўступіць паліцыі і уладам нельга, гэта яшчэ больш пагоршыць становішча рабочых. Выхад ёсць адзін. Арганізаваць забастоўшчыкам, пры дапамозе сялян, матэрыяльную дапамогу, дэмаскіраваць аблудніцкія фразы пілсудчыкоўскай арганізацыі, акупіраваць цэхі прадпрыемства.

— Цэнтральны Камітэт, — гаварыў далей прадстаўнік ЦК, — лічыць, што забастоўка лесапільнага прадпрыемства мае асабліва палітычны характар і таму трэба, абавязкова, давесці да канца. Будзем патрабаваць прыняць на працу звольненых рабочых і вывесці атрады паліцыі.

Райком апрацаваў ліст да ўсіх ячэек, у якім было сказана: «Трэба разгарнуць кампанію арганізавання матэрыяльнай дапамогі. На мітынгах выбраць сялян, якія збяруць і адвязуць матэрыяльную дапамогу і выразяць сваю салідарнасць рабочым».

Ноччу Фёдар Сац з прадстаўніком ЦК апрацоўвалі і друкавалі лістоўкі.

Увесь завод быў акупіраваны паліцыяй, але распаўсюджванне лістовак прайшло вельмі ўдачна. Раніцай амаль кожны рабочы чытаў тэкст. Распаўсюджваннем займаліся КСМ-аўцы і найбольш давераныя дзеячы ППС.

На пляцы збіраліся групы рабочых і жыва гутарылі паміж сабою. Па заводзе пранёсся глухі шум матораў. Дырэкцыя спрабавала арганізаваць да працы змену штрайкбрэхераў, аднак і гэта не павялося. Тады ўключылі ўсе дрэварэзныя пілы. Уваход быў абстаўлены паліцыяй і штрайкбрэхерамі. Яны не пускалі рабочых на завод, каб не паказаць, што ля ўключаных матораў ніхто не працуе. Такім чынам дырэкцыя імкнулася настрашыць рабочых, што абыйдзецца і без іх.

На працу выходзілі толькі некаторыя члены ЗЗЗ-та, рэзервістаў, сокалаў, стральцоў, маладых легіёнаў, ББВР-а. Рабочыя ўсімі сіламі недапускалі штрайкбрэхераў да машын.

Раптам, нібы на ратунак, з'яўляецца прадстаўнік ЗЗЗ-та з Варшавы. Ён заклікае рабочых спыніць забастоўку і прыступіць да працы. Абураныя рабочыя свістам і крыкам прынялі яго выступленне. Абазвалі прадстаўніком саюза зладзейскіх арганізацый. У такіх абставінах прадстаўнік ЗЗЗ-та быў вымушан хутка пакінуць Гайнаўку.

Паліцыя спадзявалася яшчэ на свайго агента Пасяка. Узбунтаваныя людзі выйшлі на завадскі пляц.

— Прэч з паліцыяй, прэч штрайкбрэхеры! — штораз выбухаюць галасы.

ШЫРОКА АДКРЫТЫЯ ДЗВЕРЫ

Раніца 2 верасня. Толькі што змоўклі гудкі Гайнаўскіх фабрык і за апошнімі рабочымі зачыніліся фабрычныя дзверы, як вуліцы горада загаманілі звонкімі маладымі галасамі.

На вуліцы выйшла маладосць — гайнаўскія школьнікі.

Сёння ў іх, як і ва ўсіх школьнікаў нашай краіны, вялікае свята. Пачатак навучальнага года.

Дзеці чысценька, пасвяточнаму апранутыя, ва ўсіх урачысты настрой. А многія з іх сёння першы раз у сваім жыцці сядуць за школьную парту.

Як-жа будзе ў гэтай, яшчэ незнаёмай школе? Гэтае пытанне хвалюе не толькі малых, але і іх бацькоў, якія клапатліва вядуць дзяцей у школу. Як будуць вучыцца іх дзеці, кім стануць у будучыні, як дапамогуць бацькам на старасць?

Асабліва гаманліва і радасна сёння на вуліцы Вызвалення, дзе знаходзіцца Беларускі Агульнаадукацыйны ліцэй. Вось на школьным панадворку дзеці, мабыць, са старэйшых класаў, зрабілі кола і, прыпяваючы нейкую вясёлую школьную песеньку, весела закружыліся. З боку неяк няўпэўнена стаяць першакласнікі. Для іх яшчэ тут усё незнаёмае. Непадалёку стаіць маладая жанчына, трымаючы за ручку бялявага, з сінімі, як васількі, вочкамі хлопчыка. Ён моцна ўчаперыўся за матчыну руку і з цікаўнасцю разглядае ўсё.

— А ты, Сярожа, не бойся, — нахіліўшыся да хлопчыка, гаворыць жанчына. Глянь, як тут весела, колькі дзяцей! Пасябруеш з імі і будзеш гуляць так, як яны. Праўда, будзеш?

— Ага, буду, — адказвае хлопчык і, выпусціўшы матчыну руку, памаленьку, крок за крокам падаецца ў бок дзяцей.

— Толькі, Сярожа, з дзяцьмі не бійся і настаўнікаў слухай, — кідае яму наўздагон маці.

— Добра, мамка, — адказаў хлопчык і важна пакрочыў да групкі дзяцей. Гледзячы на гэтага хлопчыка мне міжволі ўспомніліся свае малодшыя гады, мой першы дзень у школе. І так захацелася стаць, вось такім Сярожкам...

У дзвярах школы дзяцей і бацькоў ветліва сустракаюць настаўнікі. Уваходжу і я. Усюды чыстата, парадак. Адрамантаваныя пакоі. З залы даносіцца меладычная беларуская народная песня »Ой пайду я, выйду». Гэта вучаніцы 9 класа рыхтуюцца да выступлення.

9 гадзін. Першы раз у гэтым навучальным годзе ў школе раздаецца школьны званок. Вучні і бацькі займаюць месцы на крэслах у прасторным школьным калідоры.

У прэзідыум садзяцца дырэктар ліцэя Анастасія Тропак, старшыня прэзідыума ГП БГ-КТ— Уладзімір Станкевіч, прадстаўнік павятовага камітэта партыі і прадстаўнік бацькоўскага камітэта.

З прывітальнай прамовай выступае дырэктар А. Тропак.

— «Добрай навукай і прыкладнымі паводзінамі, — звяртаецца яна да дзяцей, — вы павінны аддзякаваць дзяржаве, бацькам і настаўнікам за іх пастаянныя клопаты і працу ў вашым выхаванні».

Пасля прадстаўнік партыі прачытаў ліст сакратарыята ПК ПАРП да школьнай моладзі З цёплай, сардэчнай прамовай да дзяцей звярнуўся старшыня прэзідыума ГП. БГ-КТ — Уладзімір Станкевіч. Простымі, трапляючымі проста ў дзіцячую псіхіку словамі ён гаварыў аб неабходнасці добрых паводзін і добрай вучобы ў школе. Выступленне старшыні школьнікі ўспрынялі гарачымі апладысментамі.

Асабліва сардэчна віталі ў школе першакласнікаў. Да іх, як старэйшы сябра, выступіў з прамовай вучань XI класа — Мікола Тулім. Кожны з першакласнікаў атрымаў кветкі.

Пасля выступалі вучні. Яны спявалі беларускія, польскія, і рускія народныя песні, чыталі вершы. Вельмі спадабалася ўсім беларуская задушэўная песня «Не шукай», у выкананні дуэта вучаніц 9 класа Ніны Нішчук і Ірыны Васілюк.

Таленавіта інсцэніравала песню «Ляцяць галубы» вучаніца Марыся Тропак.

Пасля выступленняў вучні разышліся па класах, каб пазнаёміцца з сваімі выхавацелямі.

Заўтра ўжо пачынаюцца нармальныя заняткі ў школе. Краіна працоўных адчыніла перад вучнямі дзверы ў свет ведаў. (вб)

У гонар юбілея Беларусі



Інкрустатар Марыя Камарова працуе над шкатулкай.
Фота — Л. Папковіча

Далёка за межамі Беларусі славяцца вырабы жлобінскіх умельцаў — інкрустатараў па дрэву. Экспанаты жлобінскай прамысловай арцелі «XVIII партз'езд» рэканструююцца на Міжнароднай выстаўцы ў Бруселі і Усесаюзнай прамысловай выстаўцы ў Маскве.

Зараз арцель рыхтуе 55 юбілейных сувеніраў на свята 40-годдзя БССР, якое адбудзецца ў студзені 1959 г. Сярод іх «Ларэц», «Беларускі куфар», ваза «Дружба», шкатулка — «Мінск — сталіца БССР» і іншыя падарункі.

Добры бібліятэкар

Хто іншы, як не бібліятэкар можа зацікавіць кніжкаю, прывіць любоў да чытання. Бібліятэкар можа парадзіць, што прачытаць, заахвоціць да чытання мастацкага твора. Больш таго, можа нават арганізаваць дыскусію чытачоў над кніжкай. Вось так і паступае Люба Кучынская з Локніцы (Бельскі павет). Яна ўмее прывіць любоў да кнігі, умее заахвоціць да чытання моладзь і старэйшых. Удаўся ёй нават вечар, які быў прысвечаны дыскусіі над кнігай М. Астроўскага «Як гартавалася сталь».

Поль Робсан з песняй па свеце



Між іншым, незабыўная сустрэча адбылася ў часе пабыўкі Поля Робсана ў Узбекскай ССР: члены арцелі «Шарк юлдузі», Кастрычніцкага раёна, Ташкенцкай вобласці па-брацку прымалі дарагога госця ў сваім кішлаку. Поль Робсан ахвотна спяваў калгаснікам, расказваў аб сабе...

Нядаўна споўнілася 60 год з дня нараджэння славутага негрыцянскага спевака Поля Робсана. Гэтаму вялікаму спеваку, якога мяккі, плаўны голас гучыць па радыё на ўвесь свет, амерыканскія ўлады, насуперак волі народаў, доўгія гады не давалі выязджаць па-за межы ЗША. Воля народаў перамагла. Амерыканскія ўлады выдалі Полю Робсану замежны пашпарт. Ён на нейкі час пакінуў межы ЗША, каб праспяваць свае сумныя, патрыятычныя і лірычныя песні ў іншых краінах свету; праспяваць народам, якія з сэрцам, з усёй цеплынёй чалавечай душы адносяцца да яго.

Доўгачаканы Поль Робсан наведаў таксама Савецкі Саюз. Савецкія людзі ўрачыста, з дружалюбнасцю, з любоўю сустракалі вялікага спевака.

Кінаапарат у кішэні

У недалёкай будучыні кінааматары СССР атрымаюць каштоўны падарунак — кішэнную здымачную камеру «Кама».

Ужо выпушчана партыя гэтых апаратаў. Камера выгодная ў карыстанні і надзейная ў рабоце. Яна забяспечана запаснымі касетамі таму перазараджаць яе можна нават на святле. Запас плёнкі ў кожнай касеце — 10 метраў. Механізм «Камы» пабудаваны так, што здымак можна рабіць з адвольнай хуткасцю — 16 або 32 кадры ў секунду, а нават адзіночнымі кадрамі. Кінааматары могуць набыць новы апарат у камплекце з малагабарытным кінапраектам для дэманстравання зробленых фільмаў. Кінаапарат «Кама» будзе каштаваць прыблізна столькі, колькі фотаапарат «ФЭД» і «Зоркій».



Сумленны працаўнік

Ужо амаль 10 год Іван Кіндзюк працуе служачым пошты.

На працягу гэтага часу, за сваю сумленную працу Іван Кіндзюк — звычайны пісьманосец, шмат разоў авансаваў. Цяпер ён кантралёрам паштовай акругі ў Гайнаўцы.

Кіндзюк з'яўляецца пастаянным чытачом і прапагандыстам «Нівы», якая ў яго заўсёды акуратна падшытая ад першага да апошняга нумара. На працягу сваёй працы, Кіндзюк звербаваў шмат падпісчыкаў «Нівы».

Сумленнаму працаўніку пошты жадаем шмат поспехаў у яго далейшай працы. (вб)

Раптам над галовамі натоўпа паказаўся Пасяк.

— Цішэй. Дазвольце мне, браты, сказаць, што думае наша арганізацыя ППС аб становішчы на лесапільным прадпрыемстве.

— Ты смееш выступаць ад імя ППС — крыкнуў ППС-авец, — хочаш вырашаць аб становішчы, абыдземся і без цябе і без такіх, як ты. Лепш скажы, чаго на паліцыю ходзіш? Хто аддаў у рукі адпіс дакументаў забастовачнага камітэта? Мы паслалі цябе, як свайго дэлегата на канферэнцыю з дырэкцыяй, а ты капітуліраваў — прысягнуў фашыстам, што рабочыя не будуць баставаць...

— Здраднік! — Вон, паганец! — крычалі рабочыя.

Пасяк дарэмна намагаўся супакоіць іх. Некалькі рабочых падбеглі, сцягнулі яго за ногі і па-свойму разлічыліся з ім.

— На, падла! Помні, не выйдзеш ты без кары з нашых рук.

Пасяк, чым хутчэй, шыбнуў уцякаць. Зачапіўся, кульнуў носам вобземлю, але зараз схапіўся і пабег далей аглушаны крыкам і смехам рабочых.

Праз момант на трыбуну ўвайшоў Ян Крычко. Рабочыя прывіталі яго хваляй бурных воплескаў.

—Мы, забастоўшчыкі, пераможам — гаварыў ён мазурскім акцэнтам. Мы, — паказаў рукою па натоўпе, — мацнейшыя за ўсё, — нашай сілы баяцца ўласнікі, перад намі яны дрыжаць. Гаварыў проста, як адчуваў і думаў. Яго словы заўсёды траплялі ў сэрцы рабочых.

— Хто не пойдзе з намі, — рашуча адзначыў на заканчэнне, — таго лічым ворагам. Будзе служыць Пасякам і буржуазіі.

Было ўжо цёмна. На вуліцах цішыня, пуста. Толькі час-ад-часу праходзіў паліцэйскі патруль. Раптам пачуўся глухі грукат па бруку. Праз момант з другой вуліцы паказаліся тры фурманкі, нагружаныя мукою, бульбай і мясам. Пункт здачы і адбору быў загадзя ўстаноўлены камуністамі. Уся жыўнасць была здадзена ў рукі забастовачнага камітэта, які, па чарзе, раздзяляў усё між рабочых, асабліва тых, якім найбольш была патрэбна дапамога.



Члены Таварыства Рабочага Універсітэта (ТУР) з Таргака. Сцяг ТУР-а трымае Станіслаў Мілкоўскі — член Камуністычнага саюза моладзі Заходняй Беларусі (КЗМЗБ). Ззаду ля рог сцяга трымаецца Сцяпан Касідла — член КПЗБ.

Сяляне дапамагалі рабочым у самыя цяжкія хвіліны, гэта і дадавала сілы гайнаўскім працоўным ў змаганні з паліцыяй і кіраўніцтвам прадпрыемства.

Па ініцыятыве КПЗБ былі арганізаваны рабочыя атрады бяспекі членаў партыі і актывістаў прафсаюзнай арганізацыі. Атрады бяспекі аказаліся вельмі патрэбнымі, асабліва пасля таго, як агентамі паліцыі быў забіты ў лесе вядомы дзеяч, камуніст Станевіч. Шмат гадоў праследвала яго паліцыя, арганізоўвала засады. Але Станевічу заўсёды ўдавалася вырвацца з яе рук. Увесь час удзельнічаў ён у арганізаванні забастовак і распаўсюджванні партыйнай літаратуры, павучаў рабочых, як супрацьставіцца буржуазнаму ладу.

Паліцыя пастанавіла ліквідаваць гэтага небяспечнага для сябе чалавека. Ёй удалося паклікаць Станевіча фальшывым лозунгам на спатканне ля магільніка. У кустах, прытаіўшыся, чакала яго трох агентаў паліцыі.

Шэры змрок ахутаў аколіцу. Станевіч ішоў, азіраючыся, пасвістваючы ціха. Раптам ззаду на яго накінуліся агенты. Адзін з іх ударыў Станевіча кінжалам у плечы. Станевіч самлеў і зваліўся на зямлю. Агенты паліцыі агідна здзекваліся над ім.

Раніцай, на другі дзень, у кустах быў знойдзены труп Станевіча.

(Працяг будзе)

Добрае самаадчуванне залежыць ад нас саміх

Як непрыемныя перажыванні ўздзейнічаюць на стан чалавека

Вельмі часта да доктара звяртаецца хворы, спасылаючыся на нейкія болі ў вобласці страўніка, сляпой кішкі і г. д. У такіх выпадках хворы ўпэўнены, што ў яго нейкі орган перастаў правільна функцыяніраваць. Часта так бывае на самай справе, але ў многіх выпадках бывае так, што ўсе органы здаровыя, а болі выкліканы непрыемнымі перажываннямі. Гэта болі нервовага характару.

Назіранні ў адной з клінік Новага Арлеана паказалі, што сярод 500 даследаваных хворых, якія скардзіліся на болі ў вобласці страўніка, 74 прац. цярпела болі ў сувязі з непрыемнымі перажываннямі. У другой клініцы было даказана, што 76 прац. агульнага ліку наведвальнікаў былі хворыя ў сувязі з нервовым знясіленнем.

Ужо гэтыя два прыклады яскрава гавораць аб тым, што самаадчуванне ў многім залежыць ад стану нервовай сістэмы.

Гнеў чалавека дзейнічае адмоўна на арганізм. У часе гневу мускулы страўніка сціскаюцца вельмі моцна, у выніку чаго прыпыняецца нармальнае дзеянне страўніка.

Вельмі часта бывае, што людзям у часе моцнага гневу баліць жывот, сціск крыві вельмі ўзрастае. Часта гэта бывае і прычынай смерці, бо ў выніку павышанага ціску крыві наступае лопанне крованосных сасудаў мозга і кровазліццё ў мозг спыняе жыццё чалавека.

У часе гневу часта скарачаюцца мускулы нашага тулава. Калі скарачэнне працягваецца доўга, ці паўтараецца праз пэўныя прамежкі часу, чалавек адчувае болі, імітуруючыя рэўматызм.

У часе першай сусветнай вайны, наглядаліся вельмі частыя выпадкі, калі ў салдат вельмі балелі плечы. Лічылі, што прычынай гэтага былі холад, вільгаць і наогул дрэнныя ўмовы ў акопах. Гэтая самая з'ява і ў такой самай ступені наглядалася і ў часе II сусветнай вайны — у салдат, якія не былі ў акопах. Гэтая з'ява выступала як у салдат, прабываючых на вільготных і халодных Алеуцкіх астравах, так і ў гарачай Афрыцы. І што характэрна — лік захворванняў павялічваўся па меры прыбліжэння салдат да лініі фронта. Аказалася, што прычынай гэтых захворванняў былі цяжкія перажыванні, выкліканыя тым, што салдаты асэнсоўвалі сваю хуткую сустрэчу з ворагам.

Такое захворванне (яно называецца „fibrositis"), выступае не толькі ў салдат, але і наогул у людзей, якія жывуць у бядзе і поўнай клопатаў сітуацыі.

Сярод людзей, якія скардзяцца на болі галавы ззаду, якія пераходзяць на плечы, 85 прац. — ахвяры нервовага скарачэння мускулатуры. Вельмі чуллівым да нашых непрыемных перажыванняў з'яўляецца наш стрававальны апарат. Калі жыццё ўкладваецца добра, мы маем добры апетыт. Пачынаюцца клопаты і бяда — няма апетыту.

Нервовыя скарачэнні ў верхняй правай частцы жывата часта імітуюць болі, выкліканыя жоўцевымі каменнямі. Амаль палова хворых, якія скардзяцца на жоўцевыя камені, церпяць болі ад нервовых скарачэнняў.

У ЗША каля 90 прац. захворванняў скуры выклікана скарачэннем крованосных сасудаў у выніку непрыемных перажыванняў.

Апрац. Б. Ч.

Вучыся ўмеру добрым манерам

МОВА

Наколькі чалавек культурны, яскрава сведчыць яго мова, у якую ўваходзіць пэўная манера размаўляць, імкненне выказваць свае думкі, проста, даходліва, у той жа час вобразна і прыгожа, умела карыстаючыся невычэрпнымі багаццямі роднай мовы.

Для аваладання культурай мовы важна не толькі вывучаць родную мову, але і рашуча змагацца з забруджваннем мовы усялякім слоўным смеццем. Той, хто любіць і ведае родную мову, не будзе гаварыць напышліва, ускладняючы мову малазразумелымі словамі, не будзе карыстацца без неабходнасці выразамі з іншаземных моў, асабліва тады, калі ёсць адпаведныя словы на роднай мове.

Непрыемная для вуха аднастайная, прымітыўная мова. Але і абурае нас ужыванне некаторымі людзьмі грубых, нелітаратурных, жаргонных слоў.

Нельга гучна размаўляць і смяяцца там, дзе гэта можа перашкаджаць у працы іншым: у бібліятэцы, чытальнай зале, службовым кабінеце. Размаўляючы са старэйшымі (як па ўзросту, так і па службовым становішчы), а таксама з жанчынамі, ветлівы чалавек дасць ім магчымасць выказацца ў першую чаргу, не будзе перабіваць іх. У спрэчках ён не толькі гаворыць сам, але і дае магчымасць выказацца таму, хто з ім у кампаніі. Не варта забываць, што ў чалавеку высока цэніцца не толькі ўменне добра гаварыць, але і ўласцівасць уважліва слухаць. «Умей сказаць — умей і змаўчаць». «Даўжэй прамаўчаць — гэта ўсёроўна, што добра сказаць».

У спрэчцы — размове не толькі са старэйшымі, жанчынамі, але і з роўнымі сабе не трэба павышаць голасу або злавацца.

Запісванне гукаў і вобразаў

У Англіі вынайдзены спосаб запісвання на істужцы вобразаў з тэлевізійных перадач. Гукавобразная істужка мае ўсяго 12 мм. Праграма праслухана з істужкі дакладна такая самая, як у тэлевізары, з якога яна запісана.

Сельскагаспадарчыя парады

Забеспячэнне корму на зіму

Уборку звычайнай і зубападобнай кукурузы (конскі зомб) трэба праводзіць у канцы верасня і ў кастрычніку, пакуль не насталі прымаразкі, таму, што гэтыя расліны вельмі ўражлівыя на холад.

Расліны гэтыя добра квасяцца і дадатна ўплываюць на квашэнне іншых кармавых раслін. Таму гаспадаркі, дзе квасіцца многа пашы, павінны абавязкова сеяць кукурузу звычайную або зубападобную, як дадатак да іншых багатых бялкам кармоў.

Сілас на зіму падрыхтоўваецца ў ямах, або ў сіласных вежах. Сіласы можна рабіць з усіх іншых раслін, якія сабраны ў зялёным выглядзе позна восенню, якіх ужо нельга засушыць: з мяшанак вікі, бобу, гароху, гарчыцы, татаркі, зялёнага проса з дадаткам кармавой капусты, бацьвіння і г. д. Яма, падрыхтаваная на сілас, павінна знаходзіцца ў сухім месцы, дзе зямля сцісла, глыбінёю ад 1 1/2 да 2 метраў і ў залежнасці ад колькасці корму вялікая. Спод і бакі трэба абламаць мякінай, рапсавым стручкаваннем, або сечкай з саломы, а пасля таго запоўніць кормам.

Зубападобную ці звычайную кукурузу трэба парэзаць на кавалкі, іншыя расліны можна закладаць цэлымі. Неабходна моцна ўтаптаць або ўбіць кожны слой цяжкай драўлянай «бабай». Калі дол напоўнены з верхам, накрываецца ён тоўстым пластам (найлепш на 1/2 метра) зямлі. Трэба звярнуць увагі ці ў слоі зямлі, пакрываючай сілас, няма трэшчын. Калі ёсць, іх абавязкова замазаць зямлёю або глінай, каб да сіласу не дайшло паветра, інакш яна пройдзе цвіллю і стане гніць.

Квашэнне корму працягваецца 4 — 6 тыдні. Найлепш (хоць гэта больш каштоўнае) падрыхтаваць сіласы ў спецыяльных, бетонных сіласных вежах. У нашых умовах найбольш практычнымі з'яўляюцца нізкія вежы (2 — да 3 метр) дыяметрам у 2 — 3 метр. Такую вежу можна поўнасцю змясціць у зямлі, калі не перашкодзіць падглебавая вада.

Размяшчэнне сіласных веж у глебе з'яўляецца значна выгаднейшым і таннейшым, чым будаваць іх на паверхні. Вежы, пабудаваныя на паверхні, павінны мець значна мацнейшыя сцены.

Для пракармлення адной каровы, трэба падрыхтаваць вежу сіласу, умяшчальнасць якой не менш 5 кубічных метраў. Вежа сіласу ў тры метры глыбіні і такі ж дыяметр дастаткова для пракармлення 4 кароў. Такая колькасць корму хопіць на 200 дзён па 15 кілаграмаў у дзень на карову, а калі па 20 кілаграмаў — то на 150 дзён.

Больш падрабязныя звесткі чытайце ў кніжцы пад заг. **«Pasze». Dr. Jerzego Bormana**, *выдана ПВРіЛ.*

Інж. Л. Вайтовіч

Куток гаспадыні

Катлеты з капусты

Капусту ачысціць, дробна пашаткаваць, пакласці ў каструлю, заліць гарачым малаком і тушыць прыкладна 30—40 мінут. У гатовую капусту паступова сыпаць манныя крупы, увесь час памешваючы, каб не было камячкоў і тушыць яшчэ 8—10 мінут. Пасля гэтага каструлю зняць з агню, у капусту дабавіць жаўткі з яек, соль, добра перамяшаць і астудзіць. З халоднай масы зрабіць катлеты, змачыць іх у бялку з яек, абваляць у сухарах і абсмажыць з абодвух бакоў. Катлеты падаць на стол з малочным соусам.

На 1 кілаграм капусты бярэцца паўшклянкі манных круп, паўшклянкі малака, 2 — 3 яйкі, паўшклянкі сухароў і тры сталовыя лыжкі масла.

Такім жа спосабам можна прыгатаваць катлеты з морквы.

Над Вiграмі калісь гучэла беларуская мова

Беларус, трапіўшы на Сувальшчыну, са здзіўленнем сцвярджае, што тут шмат рэчаў называюць па - беларуску. Што гэта за з'ява? Адказ на гэтае пытанне знойдзем у вучоных, між іншым у польскіх. Праф. К. Ніч сцвярджае, «што мінулае аколіц Аўгустова і Сувалак пераважна было беларускім, на гэта ёсць ускосныя і непасрэдныя доказы» (**K. Nitsch Dialekty języka polskiego**, у працы групы вучоных **Gramatyka języka polskiego, wyd. PAN, Kraków 1923**). Падобна думае другі польскі вучоны праф. З. Штібер, робячы вывад з дакументаў, што беларуская стыхія была рашаючай сілай па 1711 годзе (**Z. Stiber Z pogranicza językowego polsko-białoruskiego, STNL b. XVIII, зш1, Lwów 1938** і гэты самы **Sposoby powstawania słowiańskich gwar przejściowych, PKJ Nr. 27, Kraków 1938**).

Нядаўна Польская Акадэмія Навук выдала ў двух тамах мовазнаўчыя і этнаграфічныя працы польскіх вучоных на IV міжнародны кангрэс славістаў у Маскве, (**Z polskich studiów slawistycznych, PNW, Warszawa 1958**), дзе таксама адводзіцца месца цікавячаму нас пытанню. Менавіта, у першым томе знаходзім рэферат Тадэвуша Зданцэвіча **Z zagadnień gwar przejściowych pogranicza polsko-białoruskiego**, у якім аўтар на падставе сабраных ім матэрыялаў з Усходняй Сувальшчыны далучаецца да сваіх папярэднікаў.



Над возерам Вігры. фота — а. а.

Гэтыя абшары, — піша аб Усходняй Сувальшчыне Тадэуш Зданцэвіч, — па вынішчэнні Яцвягаў былі амаль поўнасцю пустымі і, пасля разгрому Крыжацкага ордэна, увайшлі ў склад Вялікага Літоўскага княства. У XVI стагоддзі былі яны вельмі слаба скаланізаванымі. Пасяліліся тады тут у асноўным літоўцы, крыху было беларусаў. Па мове абшар гэты быў літоўскім аж да гадоў 1710 — 1711. У гадах 1710 і 1711 літоўцаў амаль цалкам вымёў мор. У вымерлых вёсках пасяліліся беларусы. Вось і сённяшнія гаворкі з аколіц Сейнаў — гэта ў асноўным параўнальна нядаўна спольшчаныя беларусы.

Сёння аб беларускім мінулым гэтых гаворак сведчаць, побач з многімі іншымі моўнымі фактамі, прозвішчы, якія гавораць аб беларускім паходжанні, напрыклад: **Łabacz, Moroś, Sidor, Andrejczyk, Hołubowicz, Zubowicz.**

Існуюць у гэтых гаворках тэрміны **«chachłaczyć»** і **«chachłaczenie»**. Яны акрэсліваюць мову, у якой ужываюцца найбольш выразныя беларускія прыкметы. Так, як тэрміны гэтыя выводзяцца ад ужыванай у гаворцы пагардлівай назвы беларуса «хахол», раней адносіліся яны напэўна да размовы па - беларуску. Побач існуе другая пагардлівая назва **«trebacz»**. Яна акрэслівае асобу, якая ўжывае **«г»** замест агульнапольскага **«rz»** і вымаўляе **treba, kraki, pretak, tronek, broza і t.d.**

Існуе яшчэ шмат іншых моўных прыкмет, якія гавораць, што ў гэтым надзвычай прыгожым кутку краіны, у мінулым гучэла беларуская мова.

РЫГОР ЛЯСУН.

Ужо ёсць 11.000 зл. на Дом-Помнік К. Каліноўскаму

Як паведамляе Камітэт пабудовы Дома-Помніка К. Каліноўскаму ў Беластоку на 1 верасня г. г. было сабраных ужо 11.005 зл.

Зборка грошай на пабудову Дома-Помніка працягваецца далей. Дабраахвотныя складчыны просім накіроўваць па адрасу:

Społeczny Komitet Budowy Domu Pomnika K. Kalinowskiemu w Białymstoku. Konto PKO 12-9-315.

Торф добрае паліва і каштоўнае ўгнаенне

На Беласточчыне ёсць многа тарфянішчаў. Не лічачы велізарных тарфовых абшараў над ракой Бебжай на паўночны захад ад Беластока, маюцца яшчэ вялікія тарфянішчы ў аколіцах ракі Нурэц у Семяціцкім павеце, пад Міхаловам (Беластоцкі пав.) і ў Сакольскім павеце — каля вёскі Нетупа і мястэчка Саколка.

Торф з'яўляецца добрым палівам, толькі трэба яго ўмела здабываць. Нажаль у нас, можна сказаць, вядзецца рабунковая гаспадарка гэтым скарбам прыроды. Наогул, гаспадары капаюць торф бясланава. На тарфянішчах паўстаюць вялікія ямы, якія з часам ператвараюцца ў балоцістыя лужы.

З пухкіх каштоўных тарфянішчаў утвараюцца непралазныя імшары — дрыгва.

Торф здабываемы гаспадарамі забяспечвае патрэбы нашага ваяводства (не лічачы прамысловасці) у 35,7 прац. Зразумела, што гэта яшчэ не так многа. Але зацікаўленне гаспадароў торфам узрастае. Аб гэтым сведчаць факты. Напрыклад, у 1932 годзе ў беластоцкай акрузе здабыта 32 тыс. тон торфу, а ўжо ў 1956 годзе здабыта 180 тыс. тон. Прытым трэба яшчэ ўлічыць і тую акалічнасць, што ў пасляваенны час ёсць значна даступнейшы каменны вугаль і дрэва. Усё ж такі здабыча торфу гаспадарамі ўзрастае. — У 1957 годзе выкапана 233 тыс. тон.

Хачу звярнуць увагу чытачоў і на другі бок каштоўнасці торфу. У некаторых заходніх краінах і ў Савецкім Саюзе торф шырока ўжываецца як угнаенне. Гэта вельмі цэннае ўгнаенне, (асабліва на лёгкіх землях на гектар даецца да 30 тон торфу).

Калі пры сярэднім ураджаі з аднаго гектара можна атрымаць ад 18 да 20 цэнтнераў жыта, то пры ўгнаенні торфам атрымліваецца ад 25 да 30 цэнтнераў. Падобная справа, напрыклад, з бульбай. Ураджай гэтай культуры можна павялічыць з 250 — 300 цэнт/га да 500 — 600 цэнт/га.

Гаспадары! Ёсць вялікая мажлівасць павысіць узровень сваіх гаспадарак.

З краявідаў Беласточчыны



Каля Галдапі.

фота — Л. Каралеўскі

Узнагароды

На павятовых дажынках, якія цяпер адбываюцца на Беласточчыне, найлепшыя гаспадары атрымоўваюць узнагароды. Так на павятовых дажынках у Паўднёвым Востраве старшыня Прэзідыума Павятовай рады ў Саколцы грам. Вацлаў Дамінікоўскі ўручыў грашовыя ўзнагароды двум найлепшым гаспадарам і найлепшым грамадскім дзеячам, а менавіта Аркадзю Жамойдзе з Паўднёвага Вострава і Антону Кукліку з Паўночнага Вострава, і пажадаў, каб яны яшчэ лепш працавалі і каб па іх прыкладу пайшлі іншыя сяляне.

М. Х.

Чаму не прадаюцца білеты на стаячыя месцы

Калі едзеш цягнікам з Бельска ў Беласток, або, што яшчэ горш, з Беластока ў Бельск, дык менавіта гэтае пытанне находзіць чалавеку на думку. Цягнік так набіты людзьмі, што, здаецца, нават іголкі не ўваткнуў бы. А ўсё ж гэтыя пасажыры заплацілі за білеты, і за сядзячыя месцы. Чаму ж тады адны сядзяць, а іншым нават стаяць няма месца? Дзе ж справядлівасць?

— У чым жа справа, скажа нехта, даць больш вагонаў і людзі не будуць душыцца.

Так, я з гэтым згодны. А калі не хапае гэтых вагонаў, тады няхай у касах прадаюцца спецыяльныя, таннейшыя білеты на стаячыя месцы.

У касе павінны ведаць, колькі ў цягніку ёсць месц сядзячых. Калі распрададуцца білеты на сядзячыя месцы, тады каса павінна прадаваць білеты на стаячыя месцы. Тады будзе і парадак на нашых чыгунках і большая справядлівасць.

(вб)

Наіўны злодзей

Некалькі месяцаў таму, начальніка паштовай установы з м. Семяноўкі, Івана Мароза, выклікалі па справах у Гайнаўку. Заступіў яго ў працы пісьманосец Яўген Зубрыцкі.

Маючы доступ да пячатак несумленны пісьманосец узяў 3 грашовыя бланкеты, упісаў у адпаведныя рубрыкі звыш 3.000 злоты і прыстукнуўшы на іх паштовую пячатку, выслаў на адрас свайго дзядзькі ў Бандарах, Беластоцкага павета.

Як жа быў здзіўлены Уладзімір Баршчэўскі, дзядзька пісьманосца, калі аднойчы прынесена яму першы блакнот з сумай 1.500 злоты.

— Адкуль жа гэтыя грошы, хіба гэта нейкая насмешка — думаў дзядзька.

Незадоўга да яго прыехаў шустранькі сваяк і заявіў, што гэта ён выслаў грошы дзядзьку.

— Не хацеў, каб бацька ведаў аб іх, — паясніў ён дзядзьку, — бо я хачу жаніцца, а бацька не пазваляе. Уладзімір Баршчэўскі ўзяў ды і аддаў гэтыя грошы пісьманосцу.

Незадоўга злачынства засталося выкрытым.

28 жніўня г. г. у Гайнаўцы адбылася судовая справа. Пісьманосец Яўген Зубрыцкі, які аказаўся наіўным злодзеем атрымаў 1,5 года турмы.

(в)

Вясёлая моладзь

На прадпрыемствах Беластока працуе шмат беларускай моладзі, якая штодзённа прыязджае на працу ў горад з навакольных вёсак. Напрыклад, на фабрыцы Ухвытаў і на Тэкстыльным камбінаце ў Фастах працуе многа моладзі з Гарадка і яго аколіц. Вельмі вясёлая гэта моладзь і спяваць умее прыгожа. Штодзённа ў цягніку на трасе Беласток — Крынкі, можна пачуць у яе выкананні прыгожыя беларускія, польскія і рускія песні.

(вб)

Малая праблема вялікай мясцовасці

Вёска Рыбалы ў Бельскім павеце — гэта адна з найбольшых вёсак Беласточчыны, у ёй налічваецца аж 250 дамоў. Ужо 12 год існуе тут крама ГС-а. Павятовае Праўленне грамадскіх кааператываў (ПЗГС) наладзіла продаж тавараў у доме Уладзіміра Ігнацюка пры ўмове плаціць па 100 зл. у месяц за занятае памяшканне.

Пасля нейкага часу ў краме размножыліся пацукі і мышы, якія, гуляючы па таварах, не давалі спакою гаспадару. Ігнацюк звяртаўся ў Бельскі ПЗГС з просьбай аб перавядзенні крамы з яго хаты ў іншае месца ў сувязі з неабходнасцю выкарыстання памяшкання ча свае патрэбы, або прынамсі плаціць па 150 зл. у месяц. Просьба не памагла. Ігнацюк пастанавіў закрыць краму.

ПЗГС у Бельску паабяцаў пабудаваць у Рыбалах новае памяшканне на краму. Не дачакаліся Рыбалы новай крамы, а грам. Ігнацюк узяў яшчэ і тую закрыў.

Ужо тры месяцы прайшло, як крама ў Рыбалах закрыта. Грамадская рада ў Рыбалах ужо даўно вызначыла пляц на пабудову, зладзіла пісьмовую заяву з подпісамі ўсіх жыхароў аб тым, што ў вёсцы неабходна пабудаваць краму.

Адным словам уся фармальнасць даўно ўжо ўладжана і справа аддана ў рукі ПЗГС у Бельску.

Калі ж нарэшце ПЗГС зоймецца пабудовай крамы ў Рыбалах.

(аа)

Чаму не атрымаў узнагароды?

Сцяпан Койла, з вёскі Дубіны Гайнаўскі павет, Станіслаў Грыневіч і Віктар Карсак ужо ад 1948 г. працуюць у Гайнаўскім ПЗГС. Два апошнія атрымалі па 1.000 зл узнагароды за 10-гадовую працу у гэтым прадпрыемстве. Койла не атрымаў узнагароды. Чаму?

Калі стаў дамагацца, ПЗГС растлумачыў, што нібыта на працягу 10 год Койла некалькі месяцаў не працаваў і гэты іменна перарыў з'яўляецца перашкодай. Аказваецца, што Койла быў высланы ПЗГС-ам на некаторы час старажаваць склады, але і тады з'яўляўся штатным працаўніком ПЗГС і атрымоўваў зарплату.

У такім выпадку нельга гэтага лічыць перарывам. Трэба выправіць крыўду.

З суда

Справа магільніка

У мінулую суботу закончылася справа ў Павятовым судзе для гор. Беластока паміж каталіцкім і праваслаўным прыходамі гор. Беластока адносна магільніка «Марыі Магдалены» у Беластоку. Бараніў справу адвакат Пляеўскі.

Суд прысудзіў падзяліць стары магільнік: адну частку для праваслаўнай царквы, а дзве трэціх, са старай капліцай, каталіцкаму прыходу.

Праваслаўны прыход пастанавіў апеліраваць у Ваяводскі Суд.

Калектыў супрацоўнікаў рэдакцыі „Нівы" з глыбокім жалем успрыняў вестку аб смерці маці рэд. Алеся Амільяновіча і выказвае сваё глыбокае спачуванне яму і цэлай сям'і нябожчыцы.

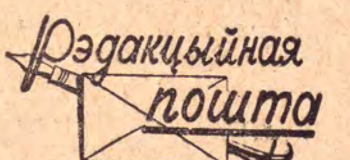
УВАГА, ЧЫТАЧЫ!

Нашай рэдакцыі патрэбны наступныя нумары газеты «Ніва» за 1957 г.: нр. нр. 17, 28, 29, 31, 34. Калі хто мае гэтыя нумары просім паведаміць. Рэдакцыя можа замяніць вам іх на іншыя нумары або заплаціць грашыма.

Цэны

на рынку ў Беластоку на дзень 9.IX. 58 г.

жыта 100 кг	— 260 зл
авёс 100 кг	270—280 зл.
бульба 100 кг	100—110 зл
саланіна 1 кг	— 27 зл
масла 1 кг.	48 — 50 зл.
яблыкі 1 кг	1—4 зл.
грушы 1 кг	2—3 зл
слівы 1 кг	2—4 зл.
памідоры 1 кг.	3—4 зл
яйкі — пара	— 3 зл.



О. В. Старакорнін — чаму не падпісалі свайго ліста.

Віктар Лукнар — Варшава. Вершы атрымалі.

С. Ф. Сапава — Пішыце часцей. Адказ на ліст атрымаеце пісьмова.

І. М. — Валбжых. Дзякуем за ліст. Заўвагі слушныя. Пішыце больш.

„NIWA„

Organ ZG BTSK. Adres ZG BTSK: Białystok, ul. Manifestu Lipcowego 25 tel. 54-14. Redaguje Kolegium. Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1, tel. centr. 37-41, red. naczelny i sekretarz 25-89.

Wydawca: Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa".

Warunki prenumeraty w Polsce: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł.

Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch". Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.

Prenumeratę na „Niwę" przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju. Cena prenumeraty za granicą kwartalnie — 10.15 zł, półrocznie — 20.30 zł, i rocznie — 40.60 zł. Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch" Warszawa.

Zamówienia na „Niwę" z krajów europejskich jak i zamorskich (z wyjątkiem krajów demokracji ludowej) należy kierować pod adresem CHZ „ARS POLONA". Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi $ 4.16 Nkł. 5.000 Błtk E-2

Усякая ўсячына

Пасылаюць адны да другіх

— Ідзіце вы ў Павятовую раду, гэта іх справа, — гавораць у дырэкцыі ПГР-аў. Гэты будынак на іх тэрыторыі, няхай яны ім распараджаюцца.

— Звярніцеся вы ў дырэкцыю ПГР-аў. Справа продажу будынка да іх належыць — гавораць у Павятовай радзе.

— Ідзіце вы ў зямельную ўправу, у Міністэрства, у Павятовы Камітэт партыі і г. д.

І так адны да другіх адсылаюць Антона Балтручука з Пабікраў (Семяціцкі павет) і яго суседзяў, якія разам з ім жывуць у старым па пэгээраўскім будынку. Людзі хацелі б з гэтага старога будынка, далажыўшы сваіх матэрыялаў, пабудаваць сабе дамы.

Пчолы загрызлі коней

Двое сялян з Эсны (Францыя) у часе ўборкі збожжа жняяркай, якую цягнула трое коней, неспадзявана былі заатакаваны роем пчол.

Адзін з іх схаваўся ў снапы, а другі спрабаваў уцячы ў вёску і быў моцна пакусаны пчоламі. Коні, якія не маглі ўцячы, былі так пакусаны, што падохлі на працягу некалькіх мінут.

Не дачакаў касмічнага падарожжа

Амерыканскі лётчык, які падрыхтоўваўся да міжпланетарнага падарожжа і прайшоў адпаведныя спробы, згінуў у часе катастрофы звышгукавога самалёта.

Штучная прынада на рыб

Адна французская фірма выпрадукавала штучную прынаду на рыб. Штучныя чарвякі не толькі выглядам і рухам, але і пахам настолькі падобны да сапраўдных, што рыба лепш бярэцца на гэтую прынаду, чым на сапраўднага чарвяка



УЛАДЗІМІР ДУБОЎКА

По матывах сірыйскага пісьменніка і вучонага Г. І. Абуль-Фараджа, які жыў у 13 стагоддзі.

Лісіца, леў і воўк...

Лісіца, леў і воўк
пайшлі на паляванне.
Прастор увесь замоўк
ад страху і чакання.
Ідуць паляўнічкі,
здабычу ловяць, дзвяць.
Здабытак быў такі:
каза, алень і заяц.
Леў кажа да ваўка:
— «Дзялі на ўсіх здабычу.
Дзялі па праўдзе, так,
як вучыць даўні звычай»
Воўк атрымаў загад,
не траціць часу марна.
Ідзе на лад дзяльба.
— «Каза — табе, ўладар наш.
Лісіцы — зайца дам.
Аленя — з'ем я сам»...
Угневаўся наш леў,
што воўк яго зняславіў.
З ваўка і скуру здзеў
і ад жыцця пазбавіў...

— «Падзеліш ты цяпер. —
лісіцы кажа ветла, —
чакаю ад цябе
я праўды самай светлай»...
Лісіца па зямлі
хвастом матнула доўгім.
— «Каб вы, ўладар, жылі
заўсёды без трывогі...
Я так і падзялю,
як вучыць звычай даўні:
казу тваю даю
табе я на сняданне.
А зайца — на абед,
аленя — на вячэру»...
— «Ну, дзякую табе!
Тваёй дзяльбе я веру...
Скажы ты мне цяпер,
хто навучыў цябе
разумна падзяліць так?»
«О, уладар вялікі!
Вось гэты, самы воўк,
навекі што замоўк»...

ЦЯЖКІЯ ГРАХІ

Доўга стаяў перад варотамі рая, біў у іх кулакамі, пакуль пачуў з-за варот голас ключніка — святога Пятра.

— Чаго шукаеш, баламут, рай табе зачынены!

— Злітуйцеся, мілыя, за якія грахі не пускаеце? Заступіцеся за мяне перад асобай творца, — жаласна заскавытаў адвернуты ад раю.

— У грамадскім харчаванні служыў? — спытаў грозны старэчы голас.

— Так ёсць. Некалькі год там папрацаваў, — адказаў той, здзіўляючыся, што персанальныя акты хутчэй трапляюць у нябесную канцылярыю, чым сама душа памершага.

— А ці вядома табе інструкцыя галоўнага праўлення хрысціянскай бяспекі, апублікаваная ў біблійным зборы: галодных карміць, прагнучых паіць, бліжніх любіць, як самога сябе? — спытаў святы ключнік.

— Ведаю гэта, як алфавіт. У рэстаране карміў і паіў усіх, у каго толькі грошы былі, а вы палюбіце мяне крышку, як бліжняга, вароты адчыніце і я мігам праскочу. Здавалася, просьба не даходзіла да брамніка. Ён перапытаў сухім казённым голасам: — Адбіўныя катлеты дзяліў на дзве часткі?

— Прыходзілася дзяліць, кухонныя ўмовы прымушалі.

— У мяню пісаў «зразы з грачанай кашай, а падаваў людзям зразы з бульбай? У расход спісваў крупу, якая ў 7 разоў даражэй бульбы?».

— Якая халера напісала данос на мяне? Я ж аб гэтым толькі на споведзі гаварыў — падумаў дабіваючыся, але не паспеў адказаць. Райскія вароты адчыніліся і прасунулася туды таўшчэзная фігура, у якой просячаяся душа пазнала свайго дырэктара.

І тут пратэкцыя патрэбна, падумаў і ўжо хацеў прашмыгнуць ў рай за плячыма дырэктара, але моцны ўдар нагой у мягкае месца падфутболіў няшчаснага, і той, кувыркаючыся, паляцеў ў пропасць. Ачухаўся на табурэтцы ля стала, за якім, разваліўшыся ў крэсле, сядзеў д'ябал з выцягнутымі, па-амерыканску, капытамі на стале. Скрывіўшы морду, д'ябал сказаў:

— Вось, трапіў галубчык, такіх мы прымаем з гонарам.

— Божа барані. Я з грамадскага харчавання, дырэктар у раі можа пацвярдзіць, — пралепятаў няшчаснік.

— А перад харчаваннем дзе працаваў? — спытаў д'ябал і паказаў свае конскія зубы.

— Працаваў у гандлёвым апараце, злакі божыя — фрукты, гародніну прадаваў.

Д'ябал зняў капыты са стала, нахіліўся, упёршыся кіпцюрамі ў стол, і абліваючы седзячага запахам серы, прашыпеў:

— Ты тут богам не выкруцішся. Калі былі ўраджайныя гады, і яблыкі на рынку прадаваліся па залатоўцы, ты ў краме прадаваў па 5 зл. Цыбулю прадаваў за цану ананасаў. Людзі, купляючы, лаяліся. Нас, чарцей успаміналі. Усіх чортавых патомкаў скампрамітаваў, а цяпер робіш нявінны выгляд? Гэй, дзяжурны! Забраць навічка...

Уляцеў чорцік, схапіў няшчаснага і панёс лёгка, як пёрачка, размахнуўшыся кінуў у вогненны кацёл. Скруціліся валасы на няшчасным. Пачуўшы пякучы востры боль, ён прачнуўся. У руцэ трымаў недагрызены яблык, падушка была мокрая ад поту, ледзь варушыў засохлым языкам шэпчучы: «Божа, адпусці грахі цяжкія, не судзі за зло, прычыненае бліжнім».

Эздзіка Левальд

У ЗАХАПЛЕННІ









Малюнак В. Швяцова

Філасофская крама „Мудрагарпаліца"

(Купляем і прадаем бясплатна)

Грэчаскі філосаф Дыяген (каля 404—323 г. г. да н. э.) пагарджаў багаццем і славіўся прастатой жыцця. Жыў ён у бочцы, а калі ўбачыў хлопчыка, які чэрпаў ваду рукамі, то выкінуў нават драўляны кубак да вады.

Дыяген хадзіў днём з запаленым фанарам і на пытанні, чаго шукае, адказваў: «Шукаю Чалавека».

Калі ўбачыў злодзея, якога вялі ў турму, філосаф закрычаў: «Няшчасны, чаму ты не буйны драпежнік, тады б ты сам саджаў у турму іншых!».

* * *

Нехта спытаў Дыягена, а каторай гадзіне трэба абедаць.

«Калі ты багаты, абедай калі хчаш; а як бедны, то калі можаш», — адказаў мудрэц.

Як смяяцца

— Вось я на што хачу звярнуць вам ўвагу, — гаворыць стары кіраўнік бюро да новага служачага, — наш шэф любіць расказваць анекдоты. Калі будзеш моцна смяяцца, палічыць за недахоп такту і павaжання, калі толькі ўсміхаешся, уважае за злоснасць і насмешку, а калі зусім не будзеце смяяцца, дык палічыць вас за няўважнага слухача і тады сапраўды возьме вас на вока. Вось з гэтага зрабіце вывады.

У войску

У радах стаяць жаўнеры і слухаюць каманды сяржанта.

— Трэці з левага: аблічыце колькі авечак пасецца на тым узгорку.

— Авечак 1327.

— О! Як вы гэта так хутка аблічылі?

— Вельмі проста тав. сяржант. Аблічыў усе ногі, а потым падзяліў праз чатыры. (аб)

Розніца

Мужык да жонкі кажа:

— Ты знаеш, што вярблюд можа восем дзён рабіць і нічога не піць.

Жонка: — Я вельмі добра знаю такога вярблюда, які восем дзён п'е і нічога не робіць. (аб)

РЭБУС



Сярод чытачоў, якія да 20 верасня г. г. прышлюць правільныя развязкі рэбуса будзе разлясавана 10 кніжных узнагарод.